Початок роботи з PyTeal

Лекція 3

Автор: Ольга Коннова

План

- 1. Типи даних в PyTeal
- 2. Арифметичні операції
- 3. Поля транзакцій і глобальні параметри
- 4. Scratch space
- 5. Вирази потоку управління

AVM типи даних в PyTeal

Є два основні типи данних:

- Integers
- Bytes

- Цілі числа насправді є uint64, що означає, що ми можемо використовувати лише позитивні цілі значення до 2^64. TealType.uint64, 64бітове ціле число без знаку.
 - Int(n) створює константу TealType.uint64, де n > 0 i $n < 2 ^ 64$.
- Байти або байтовий зріз це двійковий рядок. TealType.bytes, фрагмент байтів

0

Bytes

Байтовий фрагмент - це двійковий рядок. У PyTeal існує кілька способів кодування байтового фрагмента:

- UTF-8: байтові фрагменти можна створювати з рядків у кодуванні UTF-8. Приклад: Bytes ("hello world")
- Base16: зрізи байтів можна створити з двійкового рядка в кодуванні base16 RFC 4648#section-8, наприклад. "0хА21212EF" або "A21212EF". Приклад: Bytes("base16", "0хА21212EF") або Bytes("base16", "A21212EF") # "0х" is optional
- **Base32:** Байтові фрагменти можуть бути створені з RFC 4648#section-6 двійкового рядка в кодуванні base32 із заповненням або без нього, наприклад.
 - "7Z5PWO2C6LFNQFGHWKSK5H47IQP5OJW2M3HA2QPXTY3WTNP5NU2MH BW27M". Приклад: Bytes ("base64", "Zm9vYmE=")

O

Перетворення

Перетворення значення на відповідне значення в іншому типі даних підтримується такими двома операторами:

- Itob(n): генерує значення TealType.bytes із значення п типу TealType.uint64
- Btoi(b): генерує значення TealType.uint64 зі значення b типу TealType.bytes

Ці операції не призначені для перетворення між зрозумілими людиною рядками та числами. Ітор створює 8-байтове кодування цілого числа без знаку, а не зрозумілий людині рядка. Наприклад, Ітор (Int(1)) створить рядок "x00x00x00x00x00x00x00x00", а не рядок "1".

Арифметичні операції

Арифметичний вираз — це вираз, результатом якого є значення TealType.uint64. У PyTeal арифметичні вирази включають цілі чи логічні оператори (булеві значення — це цілі числа 0 або 1).

Перевірка типів

У PyTeal реалізовано підсистему перевірки типів, яка відхиляє неправильно типізовані програми PyTeal під час створення програми PyTeal.

Наприклад,

```
cond = Txn.fee() < Txn.receiver()</pre>
```

Запуск цієї програми PyTeal у Python дає повідомлення про помилку:

TealTypeError: Type error: TealType.bytes while expected TealType.uint64

Це пояснюється тим, що Txn.receiver() має тип TealType.bytes, тоді як перевантажений < очікує операнди типу uint64 з обох сторін.

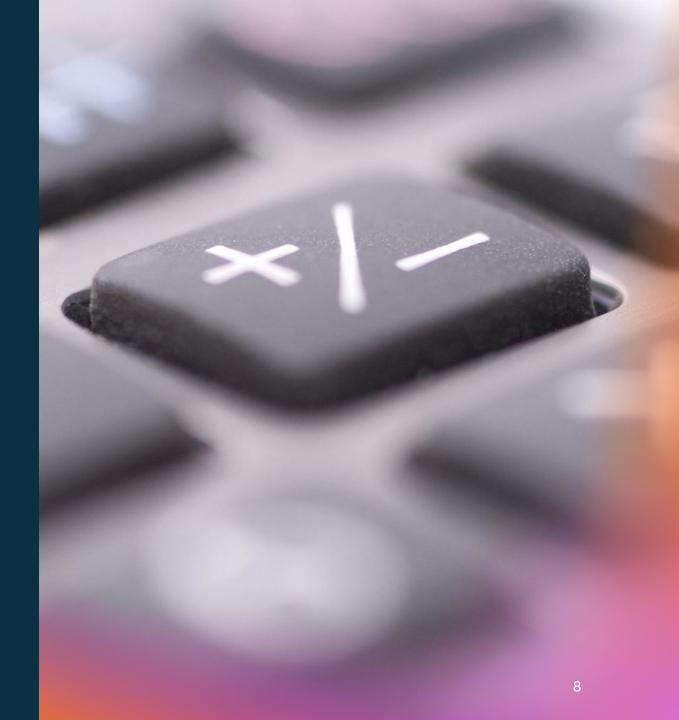
Перевантаження операторів

PyTeal перевантажує оператори арифметики та порівняння Python (+, -, *, /, >, <, >=, >=, ==), щоб користувачі PyTeal могли більш природно виражати логіку смарт-контракту в Python.

Приклади:

Txn.fee() < Int(4000) #перевіряє, що комісія поточної транзакції нижча за 4000 microAlgo.

Gtxn.amount(0) == Gtxn.amount(1) * Int(2) #перевіряє, що сума Algo, переданих у першій транзакції групової транзакції, вдвічі перевищує суму Algo, переданих у другій транзакції.

Поля транзакцій і глобальні параметри

Смарт-контракти PyTeal можуть отримати доступ до властивостей поточної транзакції та стану блокчейну, коли вони запущені.

Поля транзакції. Загальні поля

Інформацію про поточну оцінювану транзакцію можна отримати за допомогою Тхп об'єкта за допомогою виразів PyTeal, показаних нижче.

Оператор	Тип	Замітки
Txn.type()	TealType.bytes	Визначає тип транзакції. Якщо транзакція є платежем, то повернеться "рау".
Txn.type_enum()	TealType.uint64	Тип транзакції у вигляді цілого числа. Значення відповідає певному типу транзакції (наприклад, 1 для платежу).
Txn.sender()	TealType.bytes	Адреса відправника транзакції у вигляді 32-байтової адреси Algorand
Txn.fee()	TealType.uint64	Комісія за транзакцію у microAlgos
Txn.first_valid()	TealType.uint64	Перший раунд, в якому транзакція може бути дійсною
Txn.first_valid_time()	TealType.uint64	UNIX-мітка часу блоку перед Txn.first_valid(). Помилка, якщо від'ємне
Txn.last_valid()	TealType.uint64	
Txn.note()	TealType.bytes	Примітка транзакції в байтах
Txn.group_index()	TealType.uint64	Позиція цієї транзакції в групі транзакцій, починаючи з 0
Txn.tx_id()	TealType.bytes	Обчислений ID для цієї транзакції. Це 32-байтовий ідентифікатор транзакції.

Приклад використання

Txn.sender()

```
from pyteal import *

program = Seq([
    Assert(Txn.sender() == Addr("YOUR_ADDRESS_HERE")),
    Approve()
])
```

Txn.note()

```
from pyteal import *

program = Seq([
    Assert(Txn.note() == Bytes("example note")),
    Approve()
])
```

Txn.group_index()

```
from pyteal import *

program = Seq([
    Assert(Txn.group_index() == Int(0)),
    Approve()
])
```

Txn.fee()

```
from pyteal import *

program = Seq([
    Assert(Txn.fee() < Int(1000)),
    Approve()
])</pre>
```

Поля транзакції. Виклик програми

Оператор	Тип	Замітки	
Txn.application_id()	TealType.uint64	ID додатку, який викликається	
Txn.on_completion()	TealType.uint64	Транзакція програми повинна вказувати дію, яка має бути виконана після виконання її approval $Program$ abo clear $StateProgram$. On $Complete$	
Txn.approval_program()	TealType.bytes	Повертає байтовий рядок з approval TEAL програмою для створення або оновлення додатку	
Txn.global_num_uints()	TealType.uint64	Максимальна кількість глобальних змінних типу uint для додатку	
Txn.global_num_byte_slices()	TealType.uint64	Максимальна кількість глобальних змінних типу byte slice для додатку	
Txn.local_num_uints()	TealType.uint64	Кількість локальних змінних типу uint для додатку	
Txn.local_num_byte_slices()	TealType.uint64	Кількість локальних змінних типу byte slice для додатку	
Txn.accounts	TealType.bytes[]	Масив акаунтів, доступних додатку	
Txn.assets	TealType.uint64[]	Масив активів, доступних додатку	
Txn.applications	TealType.uint64[]		
Txn.clear_state_program()	TealType.bytes	Повертає байтовий рядок з TEAL програмою для очищення стану додатку	
Txn.application_args	TealType.bytes[]	Масив аргументів виклику програми	
Лжередо: https://pyteal_readthedocs.jo/en/latest/accessing_transaction_field.html			

Приклад використання

Перевірка, що кількість глобальних типу Integer змінних дорівнює 5

```
from pyteal import *

program = Seq([
    Assert(Txn.global_num_uints() == Int(5)),
    Approve()
])
```

Логування програми очищення стану

```
from pyteal import *

program = Seq([
    Log(Txn.clear_state_program()),
    Approve()
])
```

Перевіряє, що перший аргумент додатку відповідає "arg1"

```
from pyteal import *

program = Seq([
    Assert(Txn.application_args[0] == Bytes("arg1")),
    Approve()
])
```

Поля транзакції. Передача активів

Оператор	Тип	Замітки	
Txn.xfer_asset()	TealType.uint64	Використовується для отримання ID активу, який передається у транзакції типу Asset Transfer. Цей оператор допомагає ідентифікувати актив, що передається.	
Txn.asset_amount()	TealType.uint64	Кількість активу, що передається у транзакції типу Asset Transfer. Значення представляє кількість одиниць активу у вигляді цілого числа (TealType.uint64).	
Txn.asset_sender()	TealType.bytes	Адреса акаунта, який ініціює передачу активу.	
Txn.asset_receiver()	TealType.bytes	Адреса акаунта, який отримує актив у транзакції типу Asset Transfer. Це поле дозволяє визначити, кому саме передається актив.	
Txn.asset_close_to()	TealType.bytes	Укажіть це поле, щоб видалити активи з облікового запису відправника та зменшити мінімальний баланс облікового запису (тобто відмовитися від активу).	

Інші поля транзакції при роботі з активами:

<u>Конфігурація активів</u>: використовуються для керування створенням і налаштуванням активів у блокчейні Algorand. <u>Заморожування активів</u>: використовуються для управління статусом заморожування активів на блокчей<u>ні Algorand.</u>

Типи транзакцій

Значення Txn.type_enum() можна перевірити за допомогою переліку TxnType:

Значення	Числове значення	Тип string	Опис
TxnType.Unknown	0	unknown	невідомий тип, недійсний
TxnType.Payment	1	pay	платіжна транзакція
TxnType.KeyRegistration	2	keyreg	
TxnType.AssetConfig	3	acfg	
TxnType.AssetTransfer	4	axfer	транзакція передачі активів
TxnType.AssetFreeze	5	afrz	транзакція заморожування активів
TxnType.ApplicationCall	6	appl	Транзакція виклику додатку

Приклад:

Txn.type_enum() == Int(1)

0

Scratch space

Scratch Space у PyTeal є тимчасовим місцем для збереження значень для подальшого використання у програмі. Це місце зберігання є тимчасовим, оскільки будь-які зміни в ньому не зберігаються після завершення поточної транзакції.

Scratch Space у PyTeal дозволяє зберігати проміжні значення під час виконання смартконтрактів.

Scratch Space складається з 256 слотів, кожен з яких здатний зберігати одне значення типу Int або Byte slices. Коли використовується клас ScratchVar для роботи зі Scratch Space, слот автоматично призначається кожній змінній.

ScratchVar: Запис і Читання з Scratch Space

1. Створення об'єкта ScratchVar: створити об'єкт ScratchVar. Передати тип значень, які будуть зберігатися. Це може бути TealType.uint64 для цілих чисел або TealType.bytes для байтових масивів.

myVar = ScratchVar(TealType.uint64)

- **2. Зберігання значення в ScratchVar:** для запису значення використовується метод *store*. Він приймає значення, яке потрібно зберегти у *ScratchVar*.
 - myVar.store(Int(5))
- **3. Читання значення з ScratchVar:** для читання значення використовується метод *Load*. Він повертає значення, збережене в *ScratchVar*.

Можливо також вручну вказати, якому слоту повинен бути присвоєний ScratchVar у TEAL коді. Якщо ідентифікатор слота не вказаний, компілятор призначить його будь-якому доступному слоту.

Приклад використання ScratchVar

```
myvar = ScratchVar(TealType.uint64) # assign a scratch slot in any available slot
program = Seq([
    myvar.store(Int(5)),
    Assert(myvar.load() == Int(5))
])
anotherVar = ScratchVar(TealType.bytes, 4) # assign this scratch slot to slot #4
```

У цьому прикладі ми створюємо дві змінні ScratchVar: одну для зберігання цілого числа, іншу для зберігання байтового масиву, при цьому друга змінна призначена конкретному слоту (слот #4).

Програма PyTeal – це вираз PyTeal, що складається з інших виразів PyTeal.

Неможна включати власні вирази Python у дерево виразів PyTeal.

У наведеному прикладі вся програма це Return(Int(1)). Тут Return — це вираз РуТеаl, який приймає у якості аргументу інший вираз РуТеаl. Аргументом, який ми йому передаємо, є вираз PyTeal Int(1).

Наприклад, якщо замість передачі Int(1) ми створимо програму Return(1), PyTeal видасть помилку, повідомляючи, що 1 не є допустимим виразом PyTeal.

*Якщо ви коли-небудь побачите будь-яку помилку Python, наприклад ...has no attribute 'type_of', PyTeal, ймовірно, намагається повідомити вам, що ви включили щось, що не є допустимим виразом PyTeal.

Вихід із програми: Approve та Reject

Вирази *Approve* і *Reject* призводять до негайного виходу з програми. Якщо використовується Approve, то виконання позначається як успішне, а якщо використовується Reject, то виконання позначається як неуспішне.

TEAL Version 4+	Еквівалентний вираз
Approve()	Return(Int(1))
Reject()	Return(Int(0))

Ці вирази також працюють усередині підпрограм. Коли вони використовуються всередині підпрограм, вони також призводять до негайного виходу з програми, на відміну від Return(...), який просто повертається з підпрограми.

Об'єднання виразів у ланцюжок: Seq

Вираз Seq можна використовувати для створення послідовності з кількох виразів. Аргументи - це вирази, які потрібно включити в послідовність, або у вигляді змінної кількості аргументів, або у вигляді єдиного списку.

```
Приклад:
Seq(
    App.globalPut(Bytes("creator"), Txn.sender()),
    Return(Int(1))
)
```

Об'єднання виразів у ланцюжок: Seq

Особливості Seq:

- Вираз **Seq** приймає значення останнього виразу в послідовності.
- Усі вирази в **Seq**, окрім останнього, не повинні повертати жодних значень (наприклад, повинні оцінюватися як TealType.none). Це обмеження існує тому, що проміжні значення не повинні додавати нічого до TEAL стека.

```
Hевірний вираз Seq:
Seq(
    Txn.sender(),
    Return(Int(1))
)
```

Цей вираз є неправильним, тому що Txn.sender() повертає адресу відправника транзакції і додає це значення до стека TEAL, але це значення не використовується перед тим, як виконується Return(Int(1)). У результаті в стеці TEAL залишається значення, яке не використовується, що спричиняє помилку.

Об'єднання виразів у ланцюжок: Seq

Якщо вам необхідно включити операцію, що повертає значення, до більш ранньої частини послідовності, ви можете обернути це значення у вираз Рор, щоб відкинути його.

```
Правильна послідовність виглядає так:
Seq(
    Pop(Txn.sender()),
    Return(Int(1))
)
```

*Рор використовується для вилучення значення зі стека

Просте розгалуження: lf

У PyTeal умовні оператори реалізовані через вирази **If**. Ці вирази дозволяють виконувати різні частини коду в залежності від результату логічного тесту.

Вираз If має наступний формат:

If(test-expr, then-expr, else-expr)

Тут:

- test-expr завжди оцінюється і повинен мати тип TealType.uint64.
- Якщо результат test-expr більший за 0, то виконується then-expr.
- Якщо результат test-expr дорівнює 0, то виконується else-expr.

Зверніть увагу, що then-expr та else-expr повинні мати однаковий тип (наприклад, обидва повинні бути TealType.uint64).

Просте розгалуження: lf

Існує альтернативний спосіб запису виразу **If**, що полегшує читання складних умовних операторів:

```
If(test-expr)
    .Then(then-expr)
    .ElseIf(test-expr)
    .Then(then-expr)
    .Else(else-expr)
```

Цей формат дозволяє легко читати та розуміти складні умовні логіки, розбиваючи їх на кілька рядків. Він також надає можливість додати кілька умов **Elself**, що робить код більш організованим і читабельним.

Перевірка умов y PyTeal: Assert

Assert використовується для забезпечення виконання певних умов перед продовженням програми.

Синтаксис:

Assert(test-expr)

Як працює Assert?

- test-expr завжди оцінюється.
- test-expr повинен мати тип TealType.uint64.
- Якщо test-expr результат більше 0, програма продовжує роботу.
- Якщо test-expr результат дорівнює 0, програма завершується з помилкою.
- У випадку більш ніж однієї умови слід використовувати And().

Перевірка умов y PyTeal: Assert

Приклад:

Assert(Txn.type_enum() == TxnType.Payment)

У цьому прикладі програма негайно завершиться з помилкою, якщо тип транзакції не є платежем.

Ланцюжок Тестів у PyTeal: Cond

Cond — це вираз у PyTeal, який створює ланцюжок тестів для вибору виразу-результату.

Синтаксис:

```
Cond([test-expr-1, body-1],
     [test-expr-2, body-2],
     . . . )
```

Як працює Cond?

- Кожен test-expr оцінюється по порядку, і відповідне тіло виконується для тесту, який повертає дійсне значення.
- Якщо test-expr повертає 0, відповідний body ігнорується, і оцінюється наступний test-expr.
- Як тільки test-expr повертає істинне значення (> 0), відповідний body оцінюється для отримання значення цього виразу **Cond**.
- Якщо жоден test-expr не повертає істинне значення, вираз **Cond** оцінюється як err (TEAL opcode), що викликає аварійне завершення програми.

Ланцюжок Тестів у PyTeal: Cond

Типи даних у Cond

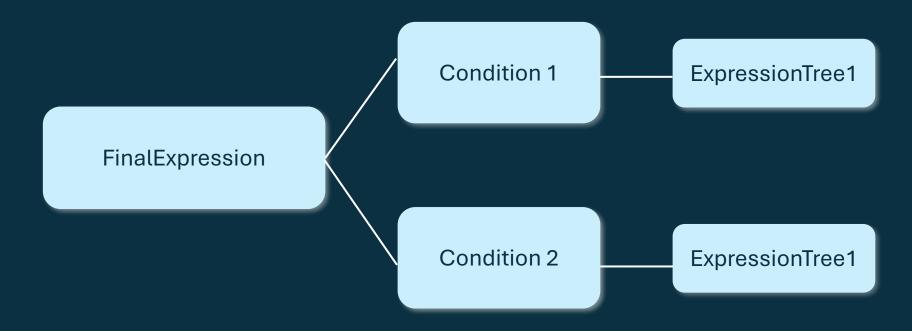
- Кожен test-expr повинен мати тип TealType.uint64.
- body може мати тип TealType.uint64 або TealType.bytes.
- Усі body повинні мати однаковий тип даних. Інакше виникає помилка TealTypeError.

Приклад використання Cond:

```
Cond([Global.group_size() == Int(5), bid],
       [Global.group_size() == Int(4), redeem],
       [Global.group_size() == Int(1), wrapup])
```

Цей код PyTeal розгалужується в залежності від розміру групи атомарних транзакцій.

Потік управління деревом виразів PyTeal


```
return Cond(
    [Int(1) == Int(0), tree1],
    [Int(1) == Int(1), tree2],
)
```

Цикли y PyTeal: While

While дозволяє створювати прості цикли у PyTeal.

Синтаксис:

While(loop-condition).Do(loop-body)

- loop-condition вираз, який повинен оцінюватися до TealType.uint64.
- loop-body вираз, який повинен оцінюватися до TealType.none .
- loop-body виконується доти, доки loopcondition повертає істинне значення (> 0).

Цикли y PyTeal: While

Приклад використання While

Розглянемо код, який використовує ScratchVar для ітерації чере з кожну транзакцію в поточній групі та підсумовування всіх їх ко місій:

```
totalFees = ScratchVar(TealType.uint64)
                                           #змінна
  для зберігання загальної суми комісій
i = ScratchVar(TealType.uint64) #змінна-лічильник для ітерації
Seq([
    i.store(Int(0)),
    totalFees.store(Int(0)),
    While(i.load() < Global.group_size()).Do(</pre>
        totalFees.store(totalFees.load() + Gtxn[i.load()].fee()),
        i.store(i.load() + Int(1))
```

Цикли y PyTeal: For

Цикли типу For дозволяють виконувати серію дій повторювано, базуючись на початковому значенні, умові циклу та кроку ітерації.

Синтаксис:

For(loop-start, loop-condition, loop-step).Do(loop-body)

- **loop-start**: Початкова дія, яка виконується один раз перед початком циклу.
- **loop-condition**: Умова, яка перевіряється перед кожною ітерацією циклу. Якщо умова істинна (> 0), виконується тіло циклу.
- loop-step: Дія, яка виконується після кожної ітерації циклу.
- loop-body: Тіло циклу, яке виконується в кожній ітерації, якщо умова істинна.

Цикли y PyTeal: For

Приклад використання For

```
totalFees = ScratchVar(TealType.uint64)
i = ScratchVar(TealType.uint64)

Seq([
    totalFees.store(Int(0)),
    For(i.store(Int(0)), i.load())
< Global.group_size(), i.store(i.load() + Int(1))).Do(
        totalFees.store(totalFees.load() + Gtxn[i.load()].fee())
    )
])</pre>
```

Наведений код використовує ScratchVar для повторення кожної транзакції в поточній групі та підсумовування всіх їхніх комісій. Код тут функціонально еквівалентний прикладу циклу While, що був наведений раніше.

Вихід з циклів у PyTeal: Continue і Break

Вирази Continue і Break можна використовувати для виходу з циклів While і For.

- Оператор Continue вказує програмі пропустити залишок тіла циклу та перейти до наступної ітерації. Цикл продовжується до тих пір, поки умова циклу залишається істинною.
- Оператор Break вказує програмі повністю вийти з поточного циклу. Цикл припиняється незалежно від того, чи умова циклу залишається істинною.

0

Continue. Приклад використання

Розглянемо приклад, де ми ітеруємо через кожну транзакцію в поточній групі та рахуємо кількість платіжних транзакцій, використовуючи оператор Continue.

У цьому прикладі, якщо тип транзакції не є платіжним (TxnType.Payment), оператор Continue пропускає залишок тіла циклу та переходить до наступної ітерації. Інакше, лічильник платіжних транзакцій збільшується на одиницю.

Break. Приклад використання

Розглянемо приклад, де ми шукаємо індекс першої платіжної транзакції в поточній групі, використовуючи оператор Break.

У цьому прикладі, якщо тип транзакції є платіжним, ми зберігаємо індекс цієї транзакції та використовуємо оператор Break для виходу з циклу. Це дозволяє нам знайти першу платіжну транзакцію та уникнути непотрібних ітерацій.

+

C

Компіляція

Функція compileTeal дозволяє скомпілювати смарт-контракт на PyTeal y TEAL.

Приклад:

Компіліруємо програми у TEAL compiled_approval = compileTeal(approval, mode=Mode.Application, version=3) compiled_clear = compileTeal(clear, mode=Mode.Application, version=3)

- Перший аргумент представляє собою програму на PyTeal, яка виконує певну логіку смарт-контракту. Зазвичай, це approval_program().
- Другий аргумент вказує режим компіляції. Це може бути Mode.Application смарт-контракт буде використовуватися як додаток на блокчейні Algorand, або Mode.Signature, який використовується для написання логіки підписання транзакцій.
- Третій аргумент вказує версію TEAL, яка буде використовуватися для компіляції.

Результатом виклику методу compileTeal є рядок, що представляє скомпільований код TEAL.

Компіляція коду та запис у файл

```
if name == " main ":
   approval program = approval()
   clear program = clear()
   # This is where the PyTeal code is compiled to TEAL
   approval teal = compileTeal(approval_program, mode=Mode.Application, version=6)
   clear state teal = compileTeal(clear program, mode=Mode.Application, version=6)
   with open("approval.teal", "w") as f:
       f.write(approval_teal)
       f.close()
   with open("clear.teal", "w") as f:
       f.write(clear state teal)
       f.close()
```

Додаткові матеріали

- <u>Pyteal for beginners</u> (Відео курс). У цьому курсі ви дізнаєтесь, як розпочати створення смарт-контрактів Algorand із PyTeal, і детально зануритеся в кожну з операцій PyTeal, які знадобляться вам для написання складних і потужних смарт-контрактів.
- <u>Algorand PyTeal Github репозиторій</u>. У цьому репозиторії наявні приклади смарт-контрактів та смарт-підписів, написаних мовою PyTeal.
- <u>Fundamentals of PyTeal</u> (Kypc). Цей курс на PyTeal містить вичерпний вступ до написання смарт-контрактів для блокчейну Algorand за допомогою PyTeal. Студенти вивчать такі ключові поняття, як маршрутизатори, вирази, типи даних AVM і ABI, поля транзакцій, атомарні передачі та підпрограми. Можливо отримати NFT сертифікат.